

UTENRIKSDEPARTEMENTET

NOU2012-2@mfa.no

HØRINGSUTTALELSE OM NOU 2-2012, EUROPAUTREDNINGEN

Halden og Aremark Nei til EU ønsker å legge fram sin høringsuttalelse til Sejerstedsutvalgets rapport, NOU 2:2012 Europautredningen, som ble lagt fram 17.januar d.å., og som nå er ute på høring.

REGJERINGENS FORHOLD TIL EU OG EØS:

Etter at det norske folk i 1972 sa nei til norsk medlemskap i EF, ble det fremforhandlet en frihandelsavtale mellom Norge og EF. Dette innbar at det fra 1977 var tollfrihet på de fleste varer mellom partene.

Men regjeringen Brundtland ønsket at Norge skulle ha et enda tettere forhold til EF, og i 1990 startet forhandlinger for at Norge skulle få til en avtale med EU om fri flyt av varer, kapital, tjenester og mennesker(arbeidskraft). Forslag til avtale ble aldri forelagt det norske folk, hverken som valgkampsak i Stortingsvalg eller til folkeavstemning, men EØS-avtalen ble vedtatt av Stortinget, og trådte i kraft 1.januar 1994.

I folkeavstemning 28.november 1994 sa det norske folk enda en gang nei til norsk EU-medlemskap.

Utvalget skriver at de første årene etter 1994 var preget av etterdønninger av EU-kampen, og at en Europa-vennlig regjering, med støtte fra et flertall på Stortinget, gjennom EØS-avtalen drev aktiv tilpasning til EU.

Halden og Aremark Nei til EU mener at til tross for at to folkeavstemninger har avvist norsk medlemskap, drives det stadig en aktiv EU-tilpasning. Dette er udemokratisk, og vitner om liten respekt for resultatene fra folkeavstemningene. Vi synes det norske folk burde få en grundig og ryddig presentasjon av EØS-avtalen, for deretter å få si sin mening om den gjennom en folkeavstemning.

Da Europautredningen skulle legges fram, var det forventet et forskningsbasert resultat, hvor det også burde vært lagt fram alternative tilknytningsformer til EU enn EØS-avtale eller fullt medlemskap. Prosjektet Alternativer til dagens EØS-avtale la i mars fram sin rapport, som har fått meget god omtale. Flere store organisasjoner og forbund står bak rapporten.

Halden og Aremark Nei til EU anbefaler regjeringen å vurdere alternative løsninger når det skal utarbeides ny stortingsmelding om Norges forhold til EU, og Alternativrapporten bør tillegges stor vekt i arbeidet med dette.

ARBEID OG VELFERD:

Vi blir ofte fortalt at Norge må være med i EU, eller at EØS-avtalen er avgjørende for at norske bedrifter skal klare seg i konkurransen med utenlandske aktører. Uten EØS-avtalen vil norske arbeidsplasser være i fare, heter det. Samtidig vil regjeringen åpne opp for enda mer fri flyt av arbeidskraft og tjenester, gjennom vikarbyrådirektivet. Dette skal også sikre norske arbeidsplasser! Halden og Aremark Nei til EU mener at større konkurranse og mer frislipp av kapitalkraftene i det norske arbeidslivet, vil føre til økt press på norske lønns- og ansettelsesforhold, og skape usikre arbeidsforhold og et brutalt arbeidsmarked. Flere useriøse aktører vil spekulere i det norske markedet og rasere gode velferdsordninger, ved bl.a å underby anbud og utnytte underbetalt, utenlandsk arbeidskraft på kontrakt. Dette vil gjøre det vanskelig for seriøse, norske bedrifter å klare seg i konkurransen om oppdrag, og skape usikkerhet for faste ansettelser med anstendige lønnsforhold. Til tross for en iherdig kamp mot sosial dumping, er det flere ganger avslørt grove tilfeller av utnyttelse av utenlandsk arbeidskraft. Vi blir stadig forsikret om at Norge kan forhandle seg fram til gode avtaler, som skal ivareta norske ansettelsesforhold og sørge for at utenlandsk arbeidskraft får lønn og ansettelse i tråd med norske forhold, og at i Norge er det norske lønns- og arbeidsbestemmelser som gjelder. Fire dommer avsagt i EU-domstolen, har tidligere vist at konkurranse er viktigere en like lønnsbestemmelser, og EFTA-domstolen uttalte i januar i år vedrørende verkstedsoverenskomsten at det ikke kan allmenngjøres bestemmelser om betaling for reise, kost og losji. Saken er enda ikke avgjort i rettsapparatet i Norge.

Det er positivt at regjeringen har iverksatt Handlingsplan 1 og 2 mot sosial dumping, men realiteten er at fri bevegelse av arbeidskraft øker omfanget av sosial dumping, og at dette er stikk i strid med EØS-tilhengernes påstander. Europautredningen synliggjør EØS-avtalens negative virkninger på norske arbeidstakeres ansettelsesforhold, og Halden og Aremark Nei til EU mener at Europautredningen burde påpekt slike svakheter.

Europautredningen synliggjør at Norge gjennom mange år har hatt lav arbeidsløshet og god lønnsutvikling, mens det kommer fram at arbeidslivet i mange EU-land er i dyp krise, med de konsekvenser det medfører av sosiale problemer og uroligheter. Halden og Aremark Nei til EU mener at Norges positive økonomiske utvikling ikke kan tilskrives EØS, og at det kan stilles spørsmål ved hvorfor utviklingen i de kriserammede EU-landene er så negativ hvis EUs indre marked har skal ha positiv effekt på medlemslands utvikling...

Halden og Aremark Nei til EU synes det er påfallende at Europautredningen ikke kan vise til forskning som tilsier at Norges utvikling kan knyttes til EØS-avtalen. Europautredningen legger heller ikke fram forskningsbasert bevis på at norske arbeidsplasser vil gå tapt uten EØS.

LOKALDEMOKRATI

Halden og Aremark Nei til EU vil påpeke at EØS-avtalen også har konsekvenser for lokale forhold. Årlig koster konkurranseutsettingen det norske samfunnet 16 milliarder kroner – dette ser utvalget helt bort fra. Konkurransereglene fratru også kommunene muligheten til å la andre hensyn spille inn. Rigide støtteregler gir lite rom for lokaldemokrati, distriktsutvikling eller anledning til å nå politiske mål.

Når utvalget, som etter Utenriksdepartementets beskrivelse skal være forskningsbasert, påstår at «reglene om offentlige anskaffelser har ført til besparelser, bedre innkjøpsrutiner, motvirket misligheter og fremmet økonomisk aktivitet på tvers av kommunegrensene», er det påfallende at dette ikke kan dokumenteres. Utvalget velger å bagatellisere den frustrasjon som følger av at reglene hindrer lokalpolitikere fra å fremme kultur, idrett, likestilling, velferd, næringsutvikling m.m.

KONKLUSJON

EØS-avtalen har nå fungert i over 18 år. Det er derfor naturlig at det foretas en nødvendig og kritisk vurdering hvordan avtalen har fungert. Det norske folk har avvist EU-medlemskap to ganger, og tanken på medlemskap må derfor legges bort for godt. EU utvikler seg stadig i retning av en føderal stat, og EØS-avtalen er dynamisk og stadig mer omfattende. Mange hevder at uten EØS-avtalen har vi ingenting, men Halden og Aremark Nei til EU viser til at den gamle frihandelsavtalen ikke er sagt opp, og vil tre i kraft ved en oppsigelse av EØS-avtalen. Vi mener selvsagt at det ønskelig og viktig at den utvikles for å dekke EUs og Norges interesser.

I de senere år har det oppstått en omfattende debatt om flere omstridte EU-direktiv. En viktig del av EØS-avtalen er reservasjonsretten, «vetoretten», som faktisk var ment til å brukes, noe som også var en forutsetning da EØS-avtalen ble inngått. Norge har aldri benyttet seg av denne retten, med mulig unntak for EUs tredje postdirektiv.

Det er en tydelig tiltagende kritikk fra fagbevegelsen mot EØS-avtalen, og flere fagforbund fra LO har stilt seg bak prosjektet «Alternativer til dagens EØS-avtale». Flere har reist krav om at EØS-avtalen må debatteres på neste LO-kongress. Det er også viktig å få fram at dersom folk får alternativet mellom EØS-avtalen og en handelsavtale, er svaret fra et klart flertall at de foretrekker en handelsavtale.

Halden og Aremark Nei til EU mener at regjeringen svikter både lokalt og nasjonalt demokrati hvis den utarbeider en stortingsmelding uten å ta med en bred og grundig vurdering av hvilke alternative valgmuligheter Norge har i framtidige handels- og samarbeidsforhold til EU.